

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR SWEDBANK LIFE INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-01-16 Nr. 429-17
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *Swedbank Life Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. sausio 2 d. – 2055 m. rugpjūčio 22 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta investicinio gyvybės draudimo sutartis „Saugus pensijos fondas“ (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbtini*)) (toliau – Draudimo sutartis). Draudimo sutartimi buvo apdraustas turtinis interesas, susijęs su apdraustojo gyvenimo trukme ir kapitalo kaupimu. Draudimo sutartis buvo sudaryta Saugus pensijos fondas gyvybės draudimo taisyklių Nr. 029¹ (toliau – Draudimo taisyklės) pagrindu.

Pareiškėjas 2025 m. rugsėjo 25 d. draudikui pateiktame kreipimesi nurodė: „pasirašydamas šią sutartį buvau įsitikinęs, kad renkuosi III pakopos pensijų fondą, kurį galima perkelti pas kitą valdytoją pagal Pensijų kaupimo įstatymą. Tačiau, kaip paaiškėjo tik dabar, tai nėra pensijų fondas, o gyvybės draudimo sutartis su investicine dalimi, kuriai tokia galimybė netaikoma.“

Draudikas pareiškėjui 2025 m. spalio 18 d. raštu pateiktame atsakyme nurodė, kad „pensijų sistemos III pakopa yra papildomas savanoriškas kaupimas pensijai privačiuose III pakopos pensijų fonduose ar kitais alternatyviais būdais, pavyzdžiui, savarankiškai investuojant. Taigi, pensijų sistemos III pakopa apima ne tik kaupimą III pakopos pensijų fonduose, bet ir kitus būdus, pavyzdžiui kaupti investiciniame gyvybės draudime.“

Draudikas pareiškėjui nurodė, kad ikisutartinuose Draudimo sutarties dokumentuose, su kuriais pareiškėjas buvo tinkamai supažindintas, buvo aiškiai nurodyta, jog yra sudaroma Draudimo sutartis. Draudikas pabrėžė, kad Draudimo taisyklės nenumato galimybės draudiko teisių ir pareigų perdavimo pagal Draudimo sutartį pensijų kaupimo bendrovei. Pagal Draudimo sutartį, draudikas „suteikia garantiją draudimo išmokai, mokamai draudimo sutarties galiojimo termino pabaigoje – jei draudimo sutarties investicinė vertė sutarties galiojimo termino pabaigoje bus mažesnė už garantijos sumą, tai draudikas išmokės garantijos sumą“. Draudikas nurodė, kad, remiantis Draudimo taisyklių sąlygomis, Draudimo sutartis gali būti nutraukta ir pareiškėjui būtų išmokėta išperkamoji suma, kuri būtų apmokestinta Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko atsakymu, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad kreipėsi į draudiką dėl jo turimos sutarties „Saugus pensijų fondas“ perkėlimo į UAB „Luminor investicijų valdymas“, tačiau buvo pateiktas draudiko atsakymas, kad sutarties perkėlimas yra negalimas, nes sutartis „nėra III pakopos pensijų fondas“. Pareiškėjo teigimu, draudiko nurodytas aplinkybės jis sužinojo, tik praėjus šešeriems metams nuo sutarties sudarymo. Pareiškėjas nurodė, „produkto pavadinimas ir jo pristatymas aiškiai sudarė įspūdį, kad tai yra III pakopos pensijų fondas, valdomas pagal Pensijų kaupimo įstatymą“.

Pareiškėjas pabrėžė, kad nesutinka su draudiko nurodytomis aplinkybėmis, kad jis buvo tinkamai supažindintas su draudiko pateikta ikisutartine informacija apie Draudimo sutarties sąlygas. Draudimo sutartis buvo sudaroma nuotoliniu būdu ir jam nebuvo pateikta jokia

¹ 2018 m. gegužės 17 d. draudimo taisyklių redakcija.

konsultacija apie tai, kad yra sudaroma Draudimo sutartis, nenurodant Draudimo sutarties skirtumų nuo III pakopos pensijų fondų. Pareiškėjo teigimu, visa ikisutartinė informacija buvo pateikta taip, kad būtų sudarytas įspūdis, jog draudiko siūlo standartinį pensijų kaupimo produktą.

Pareiškėjas pabrėžė, kad Draudimo sutarties sudarymo metu galiojusiame produkto „Saugaus pensijų fondas“ Pagrindinės informacijos dokumente (toliau – Informacinis dokumentas) minėtas produktas buvo vadinamas „pensijų fondu“ ir pristatomas kaip „draudimo principu pagrįstas investicinis produktas“. Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad Informacinis dokumentas jam prieš sudarant Draudimo sutartį galimai nebuvo įteiktas. Be to, „priešingai nei savo atsakyme teigia Swedbank, aiškiai nėra nurodyta teisinė produkto forma, nenurodoma, kad tai gyvybės draudimo sutartis su investicine dalimi, kuri nepriskiriama III pakopos pensijų fondams, nenurodoma kad produktas negali būti perkeltas į kitą bendrovę.“

Pareiškėjas pabrėžė, kad šiuo metu galiojančioje 2025 m. produkto „Saugaus pensijų fondas“ Pagrindinės informacijos dokumento versijoje yra aiškiai nurodyta, kad tai yra „draudimo principu pagrįstas investicinis produktas. Teisinė forma: „Draudimas“ bei „produktui investuotojų apsauga netaikoma“, ir kad garantija taikoma tik sutarties laikotarpio pabaigoje, o sutartis gali būti nutraukta tik su finansiniais nuostoliais.“

Pareiškėjo teigimu, faktas, kad draudikas keitė Draudimo produkto pagrindinį informacijos dokumentą, pagrindžia, kad draudikas iš esmės patvirtino, jog Draudimo sutarties sudarymo metu galiojusio Informacinio dokumento duomenys buvo klaidinantys. Vis dėlto ir šiuo metu galiojančiame draudimo produkto informaciniame dokumente „nėra aiškiai nurodyta, kad produktas nėra III pakopos fondas ir kad jam negalioja portabilumas“.

Pareiškėjas nurodė, kad tinkamas informacijos neatskleidimas draudimo produkto informaciniuose dokumentuose yra naudingas draudikui, nes draudikas gali taikyti didesnius draudimo sutarties mokesčius, o draudimo sutarties nutraukimas iki jos galiojimo pabaigos yra finansiškai nenaudingas draudėjui. Kadangi draudimo produktas negali būti perkeltas į kitą bendrovę, draudikas išvengia konkurencijos. Pareiškėjas pakartojo, kad produkto pavadinimas yra klaidinantis.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas Lietuvos banko prašė įvertinti, ar jis nebuvo suklaidintas dėl jam siūlomo produkto atskleidžiant Informacinio dokumento duomenis ir ikisutartinę informaciją. Taip pat pareiškėjas draudikui kėlė ginčo reikalavimą, nustačius draudiko veiksmų neteisėtumą, atlyginti pareiškėjo nuostolius, kurie būtų patirti Draudimo sutarties nutraukimo atveju², arba įpareigoti draudiką užtikrinti kaupimo pensijai tąsą „be finansinių nuostolių, pavyzdžiui, perkelti sukauptas lėšas į kitą produktą ar fondą, neprarandant GPM lengvatų ir suteikiant galimybę atsisakyti Swedbank paslaugų“.

Pateiktuose paaiškinimuose apie Draudimo sutarties sudarymo aplinkybes draudikas nurodė, kad pareiškėjas su draudiku Draudimo sutartį sudarė „Swedbank“, AB, interneto banke. Interneto banko skiltyje „Draudimas“ nurodyta, kad draudimo produktas yra investicinis gyvybės draudimas „Saugus pensijų fondas“. Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas 2019 m. sausio 2 d. užpildė produkto tinkamumo klausimyną, sutiko su draudiko atlikto produkto tinkamumo klausimyno vertinimo rezultatais ir išreiškė norą sudaryti investicinio gyvybės draudimo sutartį „Saugus pensijų fondas“.

Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjui pateiktame ikisutartinės informacijos dokumente buvo aiškiai nurodyta, kad siūloma draudimo sutartis yra sudaroma „pagal gyvybės draudimo taisykles“. Draudiko teigimu, pareiškėjui ikisutartiniame dokumente buvo aiškiai atskleista, kad sudaroma Draudimo sutartis yra investicinio gyvybės draudimo sutartis, kuria, be draudimo apsaugos draudėjo, kuris yra apdraustasis pagal Draudimo sutartį, mirties draudimo rizikai, papildomai kaupiamos lėšos senatvei – papildomai pensijai.

Draudikas nurodė, kad kituose ikisutartiniuose dokumentuose buvo įtvirtintos aiškos sąlygos apie siūlomos draudimo sutarties pobūdį ir turinį. Remdamasis minėtomis aplinkybėmis, draudikas nurodė, kad pareiškėjo teiginiai apie jo suklaidinimą prieš sudarant Draudimo sutartį yra nepagrįsti.

K o n s t a t u o j a m a:

² Pareiškėjo teigimu, nuostolius sudaro „mokesčiai, GPM lengvatų praradimas“.

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl pareiškėjo draudikui keliamo reikalavimo atlyginti nuostolius, kurie būtų patirti Draudimo sutarties nutraukimo atveju, arba „užtikrinti kaupimo pensijai tąsą be finansinių nuostolių, pavyzdžiui, perkelti sukauptas lėšas į kitą produktą ar fondą, neprarandant GPM lengvatų ir suteikiant galimybę atsisakyti Swedbank paslaugų“ pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą, būtina įvertinti draudiko veiksmų, susijusių su informacijos atskleidimu prieš sudarant Draudimo sutartį ir jos galiojimo metu, teisėtumą: 1) dėl Prašymo sudaryti draudimo sutartį ir Informacinio dokumento duomenų; 2) dėl kitos pareiškėjui suteiktos ikisutartinės informacijos duomenų ir Draudimo taisyklių sąlygų atskleidimo; 3) dėl Taisyklėse, draudimo liudijime nurodytų duomenų ir Draudimo sutarties galiojimo metu pareiškėjui teiktos informacijos pakankamumo

Vertinant draudiko veiksmų, sudarant ir vykdant Draudimo sutartį, teisėtumą, pažymėtina, kad informacijos, kurią draudikas draudėjui turi teikti prieš sudarant gyvybės draudimo sutartį, apimtį nustato Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 116 straipsnio 1 dalis. Minėtoje normoje nustatyta, kad, prieš sudarydamas gyvybės draudimo sutartį, draudikas arba draudimo tarpininkas privalo raštu pateikti draudėjui šio įstatymo 93 straipsnio 2 dalies 1–5 punktuose³ nurodytą informaciją ir raštu pranešti draudėjui apie: 1) galimas draudimo sutarties sąlygas dėl draudimo sumų ir draudimo išmokų, kurias draudėjas turi teisę pasirinkti sudarydamas draudimo sutartį, draudimo įmokų dydžius dėl kiekvieno pasirinkto draudimo sumos ir draudimo išmokos varianto; 2) galimus draudimo sutarties terminus; 3) draudimo sutarties nutraukimo sąlygas ir būdus, iš jų ir apie draudėjo teisę nutraukti gyvybės draudimo sutartį šio įstatymo 124 straipsnyje nustatyta tvarka lengvatinėmis sąlygomis; 4) draudimo įmokų mokėjimo būdus, mokėjimo tvarką ir trukmę; 5) draudimo išmokų dydžio nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo tvarką ir būdus; 6) palūkanų normos dydį, draudėjams tenkančios draudiko pelno dalies apskaičiavimo principus ir pelno dalies paskirstymo būdus, išperkamosios sumos nustatymo tvarką ir apytikrius išperkamosios sumos dydžius, jei sudaroma draudimo sutartis, susijusi su kapitalo kaupimu; 7) esminę informaciją apie draudimo sutartims taikomą apmokestinimo tvarką; 8) nuorodą į draudiko mokumo ir finansinės būklės ataskaitą, sudarydamas sąlygas draudėjui be kliūčių gauti šią informaciją; 9) priežiūros institucijos nustatyta tvarka visus draudimo sutarties mokesčius, išreikštus ir absoliučiąją pinigų suma, kai sudaroma draudimo sutartis, susijusi su kapitalo kaupimu. Ikisutartinės informacijos investicinio gyvybės draudimo sutarties draudėjui teikimo apimtį nustato ir Informacijos, kurią draudimo produktų platintojai turi teikti draudėjams, atskleidimo taisyklės⁴ (toliau – Taisyklės).

1. Dėl Prašymo sudaryti draudimo sutartį ir Informacinio dokumento duomenų

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad Draudimo sutartis buvo sudaryta, draudikui akceptavus pareiškėjo prašymą sudaryti Draudimo sutartį. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.990 straipsnio 1 dalį, draudimo sutartis sudaroma draudikui akceptuojant draudėjo pasiūlymą (prašymą), pateiktą draudikui, arba draudėjui akceptuojant

³ Minėtose nuostatose yra įtvirtinta draudiko pareiga pateikti CK 6.993 straipsnio 8 dalyje nurodytą informaciją, taip pat pareiga pateikti informaciją apie draudimo sutarčiai taikytiną teisę, pateikti informaciją, ar teikiama rekomendacija dėl parduodamų draudimo produktų, taip pat nurodyti duomenis apie draudiko darbuotojų arba draudimo tarpininko gaunamo atlygio, susijusio su draudimo sutartimi, pobūdį, jei draudimo tarpininkavimo paslaugas teikia draudikas arba draudimo tarpininkas.

⁴ Patvirtintos 2018 m. birželio 12 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-91.

draudiko pasiūlymą sudaryti sutartį. Draudimo taisyklėse nustatytais atvejais draudėjo prašymas turi būti rašytinis, o rašytinio prašymo formą ir turinį nustato draudikas. Kai draudimo sutartis sudaroma esant rašytiniam draudėjo prašymui, kurį akceptuoja draudikas, draudėjo atsakomybė už prašyme pateiktų duomenų teisingumą įtvirtinta ir CK 6.990 straipsnio 2 dalyje, pagal kurią draudėjas atsako už pasiūlyme (prašyme) pateiktų duomenų teisingumą, o sudarius draudimo sutartį, rašytinis draudėjo prašymas tampa sudėtine draudimo sutarties dalimi.

Prašyme sudaryti Draudimo sutartį (toliau – Prašymas) nurodyta, kad Draudimo sutartis sudaroma pagal Draudimo taisykles. Prašyme pateikta informacija apie Draudimo sutarties terminą, nurodant, kad Draudimo sutarties galiojimo laikotarpis yra nuo 2019 m. sausio 2 d. iki 2055 m. rugpjūčio 22 d. „Sutarties sąlygų“ skylyje nurodyta, kad draudimo įmoka yra 30 Eur. Draudimo įmokų mokėjimo diena – 10 kiekvieno mėnesio diena. Kasmetinis draudimo įmokos indeksavimas – 5 procentai. Gyvybės draudimo suma – 2 proc. sutarties investicinės vertės. Taip pat nurodyta, kad garantijos suma – „tai suma, apskaičiuota Sutartyje nustatyta tvarka, kurią draudikas išmokės draudimo išmokos gavėjui sutarties galiojimo termino pabaigoje, jei tuo metu ji bus didesnė nei sukaupta sutarties investicinė vertė“.

Remiantis Prašyme nurodytomis siūlomomis Draudimo sutarties sąlygomis, pareiškėjui turėjo būti suprantama, kad pagal sutartį yra mokamos nustatyto (Draudimo sutarties šalių sutarto) dydžio draudimo įmokos, nustatant draudimo įmokų mokėjimo datą. Taip pat buvo nurodytos Draudimo sutarties sąlygos dėl draudimo įmokų indeksavimo ir Draudimo sutartimi draudžiamos pareiškėjo mirties draudimo rizikos draudimo sumos nustatymo. Be to, Prašyme buvo nurodytos sąlygos dėl gyvybės draudimo sutartimi apdraustojo, naudos gavėjų apdraustojo mirties atveju, todėl pareiškėjui turėjo būti suprantama, kad yra sudaroma Draudimo sutartis, kuria yra teikiama ir draudimo apsauga dėl pareiškėjo mirties draudimo rizikos.

Prašyme nurodyta, kad pareiškėjas, pasirašydamas Prašymą, patvirtina, kad Draudimo taisyklės, ikisutartinė informacija, investavimo kryptių aprašymai, kuriuose yra išdėstyti objektai, į kuriuos gali būti investuojama, jų pobūdis, pajamos iš investicijų per pastaruosius 3 metus ir kita teisės aktuose numatyta informacija pareiškėjui buvo pateikti ir šiuose dokumentuose nurodyta informacija pareiškėjui yra aiški. Be kitų duomenų, Prašyme buvo nurodyta, jog pareiškėjas patvirtina susipažinęs su Informacinio dokumento duomenimis ir kad šiame dokumente pareiškėjui nurodyta informacija yra suprantama.

Prašyme nurodyta, kad pareiškėjas, pasirašydamas Prašymą, patvirtina, kad jis pageidauja sudaryti šio produkto draudimo sutartį. Informacinio dokumento duomenys buvo tik vienas iš dokumentų, kurių pagrindu pareiškėjas galėjo įvertinti siūlomo draudimo produkto ir jo sąlygų tinkamumą. Be to, Prašyme buvo aiškiai nurodyta, kad pareiškėjui yra siūloma sudaryti draudimo sutartį.

Pažymėtina, kad Informaciniame dokumente buvo nurodyti duomenys apie pagal sutartį mokamą draudimo įmokų dydžio nustatymą, jų galimą keitimą, draudimo įmokų keitimą į investicinius vienetų, aiškiai nurodant, kad siūloma sutartis yra investicinis draudimo produktas, taip pat buvo nurodyta, kad paslaugos teikėjas yra draudikas ir kad informacija apie siūlomą draudimo principu pagrįstą investicinį produktą yra skelbiama interneto skylyje „Draudimas“.

Be to, Informaciniame dokumente buvo nurodyti duomenys apie sąlygų (garantijos sumos, taikomos sutarties laikotarpio pabaigoje) aprašymą Draudimo taisyklėse, sutarties galiojimo terminų nurodymą draudimo liudijime, išperkamosios sumos išmokėjimą, nutraukus sutartį, ir kt. Informaciniame dokumente buvo nurodyta, kad sutartis gali būti nutraukta įstatymuose ar draudimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Informaciniame dokumente yra atskira skiltis apie pagal draudimo sutartį mokamas draudimo išmokas. Minėtoje skiltyje pateikiama informacija apie draudžiamą gyvybės draudimo riziką ir draudimo išmokos išmokėjimą naudos gavėjui apdraustojo mirties atveju, pateikiant paaiškinimus apie naudos gavėjui išmokamos draudimo išmokos apskaičiavimą. Be to, informacijoje apie pagal draudimo sutartį mokamas draudimo išmokas yra nurodyti duomenys apie draudimo laikotarpio pabaigoje išmokamą draudimo išmokų apskaičiavimą.

Taigi, nėra pagrindo pagrįstomis pripažinti pareiškėjo nurodytą aplinkybių, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą Informacinio dokumentų duomenų pagrindu pareiškėjas buvo suklaidintas apie siūlomo produkto pobūdį ir jo sąlygas. Prašymo duomenys taip pat patvirtina draudiko nurodytas aplinkybes apie Draudimo sutarties sąlygų pareiškėjui atskleidimą, nurodant, kad su draudiku yra sudaroma investicinio gyvybės draudimo sutartis.

2. Dėl kitos pareiškėjui suteiktos ikisutartinės informacijos duomenų ir Draudimo taisyklių sąlygų atskleidimo

Nagrinėjamu atveju draudiko ikisutartinės informacijos pareiškėjui apie siūlomas Draudimo sutarties sąlygas vykdymo tinkamumo vertinimui taip pat yra reikšmingi duomenys, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą pareiškėjui buvo pateikta draudiko parengta informacija: „Ką reikia žinoti prieš sudarant Saugus pensijos fondas sutartį pagal Gyvybės draudimo taisykles Saugus pensijos fondas Nr. 029? (ikisutartinė informacija)“ (toliau – Ikisutartinė informacija).

Ikisutartinėje informacijoje buvo aiškiai nurodyta, kad „Swedbank Life Insurance SE“ yra draudikas. Ikisutartinės informacijos skytyje „Bendra informacija“ buvo nurodyta, kad „tai yra gyvybės draudimo sutartis. Sutarties galiojimo metu Jūs kaupiate lėšas savo senatvei – papildomai pensijai. Sumokėtos įmokos keičiamos į investicinius vienetų pagal iš anksto apibrėžtą investavimo struktūrą, nurodytą kainyne. Investavimo struktūra yra valdoma draudiko, todėl Jūs patys negalite keisti investavimo struktūros.“

Remiantis nurodytos Ikisutartinės informacijos duomenimis, darytina išvada, kad pareiškėjas prieš Draudimo sutarties sudarymą nebuvo suklaidintas, kad su banku („Swedbank“, AB) sudaro pensijų kaupimo sutartį, o pareiškėjui buvo aiškiai nurodyta, kad su draudiku yra sudaroma investicinio gyvybės draudimo sutartis. Aplinkybės, kad pareiškėjas prašymą dėl sutarties perkėlimo į UAB „Luminor investicijų valdymas“ teikia ne „Swedbank“, AB, o *Swedbank Life Insurance SE*, veikiančiai Lietuvoje per įsteigtą filialą, nurodė ir pats pareiškėjas kreipimėsi į Lietuvos banką. Todėl pareiškėjui turėjo būti suprantama ir žinoma, kad jis yra su draudiku sudaręs Draudimo sutartį.

Ikisutartinėje informacijoje buvo pateikti duomenys apie draudėjo mokamas draudimo įmokas ir pagal draudimo sutartį išmokamas draudimo išmokas. Be kitos reikšmingos ikisutartinės informacijos, kuri svarbi draudėjo sprendimui apie siūlomos draudimo sutarties tinkamumą priimti, buvo pateikti duomenys apie draudimo sutarties nutraukimo sąlygas. Ikisutartinėje informacijoje buvo nurodyta, kad draudimo sutarties nutraukimo draudėjo iniciatyva atveju yra išmokama išperkamoji suma. Todėl nėra pagrindo pagrįstomis pripažinti pareiškėjo nurodytų aplinkybių, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą draudikas nuslėpė informaciją arba pateikė klaidinančią informaciją apie sutarties nutraukimo anksčiau jos galiojimo ir šalių atsiskaitymo, nutraukus sutartį, sąlygas.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad, remiantis Ikisutartinės informacijos duomenimis, pareiškėjui turėjo būti žinoma, jog jam draudikas siūlo sudaryti investicinio gyvybės draudimo sutartį. Pažymėtina, kad informacija apie siūlomos draudimo sutarties sąlygas yra nurodyta Draudimo taisyklėse. Kasacinio teismo praktikoje konstatuojama, kad paprastai draudimo sutartis sudaroma standartinių sutarčių sąlygų – draudiko parengtų draudimo rūšies taisyklių – pagrindu prisijungimo būdu. Siekiant užtikrinti prisijungimo būdu sudaromos sutarties šalių interesų pusiausvyrą, įstatyme nustatyta pareiga šaliai, parengusiai standartines sutarčių sąlygas, sudaryti tinkamas galimybes kitai sutarties šaliai, kuri prisijungia prie standartinių sutarčių sąlygų, susipažinti su tokiomis sutarčių sąlygomis⁵.

CK 6.992 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudikas privalo sudaryti sąlygas viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis ir, prieš sudarydamas draudimo sutartį, įteikti jų kopijas draudėjui. Kasacinio teismo praktikoje konstatuojama, kad įstatymas nedetalizuoja draudimo rūšies taisyklių įteikimo būdo, todėl jos gali būti įteiktos tiek fiziškai perduodant draudėjui draudimo rūšies taisykles popierine forma, tik ir elektroniniu būdu skaitmenine forma.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas formuojamoje praktikoje⁶ laikosi pozicijos, kad draudimo sutarties fiduciarinis pobūdis lemia, jog abi jos šalys privalo atskleisti viena kitai esminę reikšmę turinčią informaciją, t. y. tokią informaciją, kurią žinodama šalis arba apskritai nesudarytų sutarties, arba ją sudarytų kitomis sąlygomis. Draudėjo požiūriu tokia reikšminga sutarčiai informacija, be kita ko, yra standartinės sutarčių sąlygos, įtvirtintos draudimo rūšies taisyklėse. Todėl nagrinėjamu atveju esminė informacija, kurios pagrindu pareiškėjas priėmė informaciją pagrįstą sprendimą dėl sudaromos Draudimo sutarties sąlygų jam tinkamumo, yra pripažintinos Draudimo taisyklių sąlygos.

Nors pareiškėjas, ginčydamas valios išreiškimo dėl sudaromos Draudimo sutarties aplinkybes, rėmėsi Informacinio dokumento duomenimis, kurie, pareiškėjo teigimu, buvo

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gegužės 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-130-611/2021.

⁶ 2020 m. gruodžio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-354-1075/2020 ir kt.

klaidinantys apie siūlomą Draudimo sutartį, tačiau pagrindinės Draudimo sutarties sąlygos buvo nurodytos ne Informaciniame dokumente, o Draudimo taisyklėse. Remiantis kasacinio teismo išaiškinimais, vertinant pareiškėjo valią su draudiku sudaryti Draudimo sutartį jo pasiūlytomis sutarties sąlygomis, svarbu įvertinti, ar prieš sudarant Draudimo sutartį pareiškėjas buvo tinkamai supažindintas su Draudimo taisyklių sąlygomis, jas įteikiant pareiškėjui, ir ar pareiškėjas su Draudimo sutarties sąlygas detalizuojančiomis Draudimo taisyklėmis sutiko ir išreiškė valią dėl Draudimo sutarties sąlygų jam tinkamumo.

Draudikas pareiškėjo tinkamo supažindinimo su Draudimo taisyklių sąlygomis aplinkybes grindė Prašymo, kuriame nurodyta, kad pareiškėjas, pasirašydamas Prašymą, be kitų aplinkybių, patvirtino ir Draudimo taisyklių jam įteikimo aplinkybes, pasirašymo faktą. Prašyme, be Draudimo taisyklių kopijos įteikimo patvirtinimo aplinkybių, buvo nurodyta, kad pareiškėjas, pasirašydamas Prašymą, patvirtina, kad Draudimo taisyklių sąlygos jam yra suprantamos bei tinkamos.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad pareiškėjas Prašymą ir kitus Draudimo sutarties dokumentus pasirašė „elektroniniais kanalais pasinaudodamas Smart-ID programėle“. Pareiškėjas neginčija Draudimo sutarties pasirašymo aplinkybių. Priešingai, jis kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad Draudimo sutartis buvo pasirašyta, tačiau pareiškėjas ginčijo pasirašytos Draudimo sutarties sąlygų skaidrumo ir jų tinkamo atskleidimo aplinkybes.

Draudikas, pateikdamas paaiškinimus apie draudiko pareiškėjui siūlomą Draudimo sutarties sąlygų tinkamumą, pareiškėjui pasirašant Draudimo sutarties dokumentus, aplinkybių patvirtinimą, nurodė, kad „draudėjas interneto banke prašymą sudaryti Draudimo sutartį turėjo patvirtinti du kartus. Prieš pirmą patvirtinimą, draudėjas interneto banke buvo supažindintas su pagrindinės informacijos dokumentu, ikisutartine informacija, Draudimo sutarties taisyklėmis, Draudimo sutarties kainynu.“

Siekdamas pagrįsti nurodytas aplinkybes, draudikas pateikė informaciją, kad, sudarydamas draudimo sutartį nuotoliniu būdu, draudėjas turi patvirtinti, kad susipažino su „ikisutartine informacija ir „Saugus pensijos fondas“ taisyklėmis Nr. 029, jos yra aiškos ir suprantamos, jų kopijos yra pateiktos“. Taip pat draudėjas turi patvirtinti, kad susipažino su pateiktu „Saugus pensijos fondas“ kainynu, jis aiškus ir suprantamas, taip pat patvirtindamas, kad susipažino su „pateikta individualia informacija ir kitomis sąlygomis – individualūs patvirtinimai ir sąlygos“.

Draudikas pabrėžė, kad po pirmo patvirtinimo, kad Draudimo sutarties dokumentų sąlygos yra tinkamos, pareiškėjui pasirašant Draudimo sutarties dokumentus, interneto banke buvo suformuoti dokumentai pareiškėjo peržiūrai. Draudikas, siekdamas pagrįsti nurodytas aplinkybes, Lietuvos bankui pateikė interneto banke matomą draudėjo informaciją „Prieš patvirtindami peržiūrėkite dokumentus čia“, pateikiant nuorodą į PDF dokumentą. Po minėtos dokumentų peržiūros draudėjas turi patvirtinti supažindinimo su ikisutartine informacija faktą. Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas, įvertinęs draudiko parengtos ikisutartinės informacijos duomenis, „galutinai patvirtino / pasirašė Draudimo sutartį elektroniniais kanalais, pasinaudodamas Smart-ID programėle“.

CK 1.63 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sandoriais laikomi asmenų veiksmai, kuriais siekiama sukurti, pakeisti arba panaikinti civilines teises ir pareigas. Kasacinis teismas, aiškindamas sandorio sampratą reglamentuojančias materialiosios teisės normas, yra nurodęs, jog esminis sandorio požymis, skiriantis jį nuo kitų teisinių veiksmų, yra jo subjektų valia, nukreipta sukurti, pakeisti arba panaikinti civilines teises ar pareigas. Sandorio sudarymo priežastis paprastai yra sandorį sudarančių asmenų poreikiai (interesai), formuojantys vidinę sandorio dalyvių valią ir nulemiantys sandorio pagrindą (teisinį tikslą)⁷. Pažymėtina, kad asmuo, pasirašantis tam tikrą dokumentą, prisiima atsakomybę už jam pateiktą informaciją ar prisiimamus įsipareigojimus. Kiekvienas apdairus, atidus ir rūpestingas asmuo, prieš pasirašydamas bet kokį dokumentą, turi susipažinti su pasirašomo dokumento turiniu. To nepadaręs, asmuo veikia savo rizika.

Nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui pateikti įrodymai, kad pareiškėjas savo parašu patvirtino, kad prieš sudarant Draudimo sutartį Draudimo sutarties dokumentai jam buvo įteikti ir šiuose dokumentuose nurodytos Draudimo sutarties sąlygos jam yra tinkamos, taip pat

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. lapkričio 20 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-546-915/2015; 2018 m. lapkričio 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-442-313/2018 44; 2020 m. vasario 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-3-701/2020.

faktiniai duomenys apie draudimo įmokų pagal Draudimo sutartį mokėjimą pagrindžia pareiškėjo valią būti saistomam su draudiku draudimo sutartiniais teisiniais santykiais pagal draudiko pasiūlytas Draudimo sutarties sąlygas.

3. Dėl Taisyklėse, draudimo liudijime nurodytų duomenų ir Draudimo sutarties galiojimo metu pareiškėjui teiktos informacijos pakankamumo

Vertinant Draudimo taisyklių sąlygas, kurių pareiškėjui tinkamo atskleidimo prieš Draudimo sutarties sudarymą aplinkybes pagrindžia draudiko Lietuvos bankui pateikti įrodymai ir dėl kurių taikymo ir privalomumo Draudimo sutarčiai pareiškėjas išreiškė savo valią, pasirašydamas Draudimo sutarties dokumentus, pažymėtina, kad Draudimo taisyklių 1 punkte yra įtvirtintos sąlygos apie „Sutarties esmę“. Minėtoje Draudimo taisyklių sąlygoje nurodyta, kad „Saugus pensijos fondas yra *kaupiamojo gyvybės draudimo sutartis*, pagal kurią investavimo rizika prisiima draudėjas, o draudikas suteikia garantiją draudimo išmokai, mokamai draudimo sutarties galiojimo termino pabaigoje, draudimo sutartyje numatyta tvarka.“

Draudimo taisyklių 1 punkte nustatytos sąlygos dėl draudėjo mokamų draudimo įmokų keitimo į investicinius vienetus pagal iš anksto apibrėžtą investavimo struktūrą, nurodytą kainyne, taip pat nurodyti duomenys apie investicinio vieneto vertės pokytį, prisiimamą riziką dėl jos galimo mažėjimo ir draudimo sutarties investicinės vertės išmokėjimo draudimo sutarties termino pabaigoje. Draudimo taisyklių 2 punkte nurodytose sąlygose yra aiškiai įtvirtinta, kad *Swedbank Life Insurance SE*, veikianti per Lietuvos filialą, yra draudikas. Taip pat nurodyta, kad draudėjas – tai yra fizinis asmuo, sudarantis ar sudaręs draudimo sutartį su draudiku. Apdraustuoju draudimo sutartyje nurodytas fizinis asmuo, kurio gyvybė yra apdrausta ir kuriuo pagal draudimo sutartį yra draudėjas.

Draudimo taisyklių 2 punkte yra pateiktas „Saugus pensijos fondas investicinio gyvybės draudimo sutarties“ apibrėžimas, nurodant, kad tai yra draudiko ir draudėjo sudaryta sutartis, kurioje numatyta, kad draudėjas įsipareigoja mokėti draudimo įmokas, laikydamasis sutartyje nustatytos mokėjimo tvarkos, o draudikas įsipareigoja išmokėti sutartyje nurodyto dydžio draudimo išmoką sutartyje nurodytais atvejais. Draudimo taisyklių 2 punkte taip pat buvo įtvirtintos sąlygos, nustatančios draudimo liudijimo, kainyno (kuris yra sudėtinė draudimo sutarties dalis ir kuriame yra įtvirtintos nuostatos apie sutarties mokesčius, investavimo sąlygas), taip pat draudėjo mokamų draudimo įmokų, kurios mokamos pagal draudimo sutartį, sampratą.

Draudimo taisyklių 3 punkte nurodyta, kad draudimo objektas – turtinis interesas, susijęs su Apdraustojų asmens gyvenimo trukme ir kapitalo kaupimu. Draudėjas pateikia draudikui prašymą sudaryti sutartį. Prašymas turi būti pateikiamas rašytine ar kita jai prilyginta forma. sutarties sudarymą patvirtina draudimo liudijimas. Draudimo liudijimo išdavimo diena laikoma sutarties sudarymo diena.

Pažymėtina, kad draudimo liudijime, kurio sąlygų pareiškėjui tinkamumas taip pat buvo patvirtintas, pareiškėjui pasirašant draudimo dokumentus, nurodyta, kad Draudimo sutartis yra sudaryta pagal Draudimo taisykles. Draudimo liudijime yra aiškiai nurodyta, kad Draudimo sutarties šalys yra draudėjas (t. y. pareiškėjas) ir draudikas⁸. Be to, draudimo liudijime buvo aiškiai nurodyta „Draudimo grupė“ – gyvybės draudimas, susijęs su investiciniais fondais.

Remiantis draudimo liudijimo ir Draudimo taisyklių duomenimis, darytina išvada, kad Draudimo sutarties dokumentuose pareiškėjui buvo aiškiai nurodyta, kad jis su draudiku sudarė investicinio gyvybės draudimo sutartį. Draudimo liudijime, kaip ir Prašyme, buvo nurodytas draudimo laikotarpis, draudimo įmokos dydis, duomenys apie gyvybės draudimo sumą. Atskirose draudimo liudijimo skiltyse buvo nurodyti duomenys apie „Draudimo išmokos Sutarties galiojimo termino pabaigoje“ ir „Draudimo išmokos Apdraustojų mirties dėl draudžiamojo įvykio“ išmokėjimo sąlygas. Draudimo liudijime taip pat buvo nurodyti duomenys apie naudos gavėjus draudimo išmokai Sutarties galiojimo termino pabaigoje ir apdraustojų mirties atveju.

Pažymėtina, kad pareiškėjas, savo parašu patvirtindamas sutikimą su draudimo liudijime nurodytomis sąlygomis, patvirtino ir tai, kad jam buvo tinkamai atskleistos Draudimo taisyklių sąlygos. Draudimo sutarties nutraukimo tvarką detalizuoja Draudimo taisyklių 6.6.2 papunktis, kuriame nustatyta, kad draudimo sutartis gali būti nutraukta draudiko, draudėjo iniciatyva,

⁸ T. y. draudimo liudijime nebuvo nurodyta, kad sutartis yra sudaroma su banku.

abipusiu draudėjo ir draudiko susitarimu arba laikantis sutartyje nustatytų sąlygų. Norėdamas nutraukti sutartį, draudėjas pateikia draudikui nustatytos formos prašymą. Nutraukus sutartį, draudėjui išmokama išperkamoji suma, apskaičiuota Kainyne nustatyta tvarka.

Draudimo taisyklių 2 punkte išperkamoji suma apibrėžiama kaip pinigų suma, kurią draudikas įsipareigoja išmokėti draudėjui sutarties nutraukimo atveju. Išperkamoji suma yra lygi sutarties investicinei vertei, išskaičiavus sutarties nutraukimo mokestį, kuris nurodytas Kainyne. Remiantis nurodytomis Draudimo taisyklių sąlygomis, darytina išvada, kad pareiškėjui buvo aiškiai atskleista, jog, nutraukus Draudimo sutartį iki jos galiojimo termino pabaigos, pareiškėjui bus išmokėta pagal Draudimo sutarties sąlygas apskaičiuota išperkamoji suma.

Kaip minėta, kitų pareiškėjui prieš Draudimo sutarties sudarymą tinkamai įteiktų Draudimo sutarties dokumentų duomenys taip pat patvirtina, kad pareiškėjui prieš Draudimo sutarties sudarymą buvo atskleista, jog, nutraukus Draudimo sutartį anksčiau jos galiojimo termino pabaigos, pareiškėjui bus išmokėta išperkamoji suma. Pareiškėjui tinkamai atskleistuose Draudimo sutarties dokumentuose nebuvo įtvirtinta sąlygų, kurių pagrindu pareiškėjui galėjo būti suformuotas lūkestis, jog, nutraukus Draudimo sutartinius teisinius santykius, pagal Draudimo sutartį sukauptos lėšos gali būti perkeltos „į kitą produktą ar fondą, neprarandant GPM lengvatų ir suteikiant galimybę atsisakyti Swedbank paslaugų“.

Lietuvos bankui apibendrinus nustatytas aplinkybes dėl draudiko ikisutartinės informacijos prieš Draudimo sutarties sudarymą pareiškėjui suteikimo, darytina išvada, kad pareiškėjui buvo tinkamai atskleista informacija apie Draudimo sutarties pobūdį ir jos sąlygas. Lietuvos bankui pateikti įrodymai taip pat patvirtina, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą pareiškėjui buvo suteikta ir kita Draudimo įstatymo 116 straipsnyje bei Taisyklėse nurodyta ikisutartinė informacija. Pareiškėjas sutiko su Draudiko sutarties sąlygomis, sudarydamas sutartį.

Draudimo sutarties galiojimo metu draudikas pareiškėjui teikė Taisyklėse nurodytas privalomas teikti metines investicinio gyvybės draudimo sutarties ataskaitas. Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas metines investicinio gyvybės draudimo sutarties ataskaitas pareiškėjui siuntė 2020 m. kovo 13 d., 2021 m. vasario 26 d., 2022 m. vasario 18 d., 2023 m. kovo 1 d., 2024 m. kovo 21 d. ir 2025 m. balandžio 14 d. raštais.

Metinėse draudimo sutarties ataskaitose buvo aiškiai nurodyta, kad pareiškėjas naudoja draudiko (o ne banko) paslaugomis. Ataskaitose buvo pateikta informacija apie per draudimo sutarties galiojimo metus (ataskaitiniu laikotarpiu) sumokėtas draudimo įmokas, investicinį pelną ir (arba) nuostolį, išskaičiuotų mokesčių sumas, investicinę vertę, išperkamąją ir garantuotas sumas, draudimo laikotarpį, investicinę vertę, investavimo kryptis, draudimo apsaugos sąlygas. Taigi, pareiškėjui kiekvienais metais siųstų investicinio gyvybės draudimo sutarties ataskaitų duomenys paneigia, kad tik po šešerių Draudimo sutarties galiojimo metų pareiškėjui tapo žinoma, kad buvo sudaryta investicinio gyvybės draudimo sutartis.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma, darytina išvada, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali patvirtinti pareiškėjo nurodytų aplinkybių dėl draudiko neteisėtų veiksmų, sudarant ir vykdant Draudimo sutartį. Nenustačius draudiko veiksmų neteisėtumo, nėra pagrindo vertinti, kad draudikui kyla sutartinė civilinė atsakomybė ir pareiga atlyginti nuostolius, kurie, pareiškėjo teigimu, būtų patirti Draudimo sutarties nutraukimo atveju⁹.

Taip pat pažymėtina, kad, remiantis pareiškėjui taikytinomis Draudimo sutarties sąlygomis, draudikas pagrįstai netenkino pareiškėjo reikalavimo „užtikrinti kaupimo pensijai tąsą be finansinių nuostolių, pavyzdžiui, perkelti sukauptas lėšas į kitą produktą ar fondą, neprarandant GPM lengvatų ir suteikiant galimybę atsisakyti Swedbank paslaugų“.

Dėl pirmiau nurodytų priežasčių pareiškėjo draudikui keliami reikalavimai yra atmestini kaip nepagrįsti.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke

⁹ CK 6.245 straipsnio 3 dalis nustato, kad sutarties šalis turi teisę reikalauti, kad kita šalis atlygintų nuostolius, nustačius sutartinę civilinę atsakomybę dėl sutarties nevykdymo arba jos netinkamo vykdymo. CK 6.256 straipsnio 4 dalis nustato, kad verslininko sutartinę atsakomybę atsiranda be kaltės, todėl, esant reikalavimui taikyti sutartinę atsakomybę, būtina nustatyti tris atsakomybės sąlygas: neteisėtus veiksmus (CK 6.246 straipsnis), žalą (CK 6.249 straipsnis) ir priežastinį ryšį tarp žalos ir neteisėtų veiksmų (CK 6.247 straipsnis).

taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis